
Referat. Regionalt planforum 4. februar Indre Østfold kommune

Saksnr: 2020/69018 - 7

Dato: 04.02.2020

Referent Kari Elisabeth Ottestad

Til stede Indre Østfold kommune: Kai Roterud, Bente Sand og Betty Hvalsengen

Statens vegvesen: Jan Antonsen

Mattilsynet: Knut Fottland og Bjørg V. Heieren

Fylkesmannen: Bjørn Murvold og Trygve Solum

BaneNOR: Bernt Skarholt

Fylkeskommunen: Per Kierulf, Sigrun Gjølberg, Paola Pedersen, Jon Moxnes Steineke, Christina Kinck og Kari Ottestad

Sendt til Indre Østfold kommune, Statens vegvesen, Mattilsynet, Fylkesmannen i Oslo og Viken, , Bane NOR

Kopi til Lenke til referat på viken.no sendt alle regionale myndigheter som får innkalling til regionalt planforum

1. Velkommen og introduksjon

2. Gjennomgang av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel v/ Indre Østfold kommune:

Det er varslet oppstart på arbeidet med 1. generasjons kommuneplanens samfunnsdel for Indre Østfold kommune. Kombinert planprogram og planstrategi er sendt på offentlig ettersyn. Arbeidet med arealdelen skal igangsettes når samfunnsdelen er klar. Planstrategien er tenkt revidert når samfunnsdelen er vedtatt. Merknadsfrist satt til 20. februar.

Det er vedtatt en ny visjon for Indre Østfold kommune: «På kornet».

Kommuneplanens samfunnsdel – prosessen:

Fellesnemnda vedtok i 2019 at kommunen skal bygge kommuneplanens samfunnsdel og øvrig planarbeid på FN 17 bærekraftsmål. Til grunn for arbeidet ligger et kunnskapsgrunnlag, et utfordringsdokument og et målnotat. Kommunen har sortert utfordringer og gjeldende planer inn under de 17 bærekraftsmålene. Kommunen beskriver at 5 hovedsatsingsområdene nedenunder favner alle de 17 bærekraftsmålene:

- Levekår og folkehelse
- Klimautfordringene
- Verdiskaping og næringsliv
- Økonomi

- Samskaping

Samfunnsdelen skal spisses mot spesifikke utfordringer/muligheter. Kommunen beskriver utfordringer knyttet til krevende målkonflikter når det gjelder bærekraftsmålene, men og også når disse er tatt ned på lokalt nivå.

Folkehelseloven stiller krav om at oppdatert folkehelseoversikt skal foreligge. IØK legger til grunn et grunnlagsdokument fra 2018, som beskriver helsetilstand og påvirkningsfaktorer.

Administrasjonen har en bestilling på en relativt rask planprosess, og deltar også i et KS-prosjekt som vektlegger at kommunens strategiske verktøy bør være spisset og vedtatt tidlig i valgperioden. Planprogram ventes vedtatt i mars, og samfunnsdelen ventes lagt ut til offentlig ettersyn i juni 2020.

Kommunen velger å kjøre planstrategien i to «trinn». Det anbefales nå at det utarbeides en kommuneplan med samfunnsdel og arealdel (i etterkant). Utarbeiding av skolebehovsplan og barnehagebehovsplan skal gå parallelt med arbeidet med samfunnsdelen. Dette er krevende for kommunen da skole- og barnehagestrukturen får innvirkning av arealstrategien. Når samfunnsdelen er vedtatt skal så planstrategien revideres, og hele planporteføljen gjennomgås.

Momenter som ellers vektlegges spesielt i kommuneplanens samfunnsdel:

- Samfunnsdelen skal inneholde en arealstrategi. Denne skal ta utgangspunkt i et bærekraftig utbyggingsmønster.
- Det er vedtatt en strategi om å unngå nedbygging av dyrket mark.
- Det skal jobbes prinsipielt med langsiktig grense
- Senterstrukturen fra fylkesplanen videreføres, og det er en politisk ambisjon om å sikre utvikling i alle tettstedene. Drøfte hva slags utvikling? Hvordan differensiere? Kommunen vektlegger at kvalitet er viktig, ikke bare kvantitet. Er utvikling i områdesentra og lokalsamfunn noe annet enn bare nye boligområder, og i tilfelle hva?
- Politisk ønske om spredt boligbygging

Det er stort sprik i befolkningsutviklingen internt i kommunen. Kommunen skal drøfte om omfordeling av veksten skal styres.

Noen særlige utfordringer:

- Arealpotten i fylkesplanen er ikke fordelt mellom kommunene i Indre Østfold-regionen. Kommunesammensetningen er endret etter vedtak av fylkesplanen. Hvordan forholde seg til arealpotten?
- Vekstfordeling mellom by/tettsted, spredt utbygging og næringsbebyggelse.
- Kommunen etterlyser mal for hvordan dokumentene bygges opp med kobling til FN's bærekraftsmål

Det vises ellers til vedlagte lysark (presentasjonen i møtet).

3. Gjennomgang – innspill fra regionale myndigheter:

Fylkeskommunen, samfunnsplan

Kommunen har et godt utgangspunkt med kunnskapsgrunnlag og utfordringsnotat som tar for seg alle FN's 17 bærekraftsmål. Utfordringen er nå å få lokalsamfunnet i tale for å definere eventuelle målkonflikter og hva som viktig i Indre Østfold. Bør så kunne ut i en prioritering. Kommunen må ikke forplikte seg på å svare ut alle 17 bærekraftsmålene like detaljert. Bør peke ut tverrgående tema som dekker flere bærekraftsmål og koble disse sammen. Får da frem samspill og målkonflikter, og kan beskrive virkemidler. Kommunen bestemmer selv denne innretningen.

Systematiseringen som er gjennomført følger kommuneområdene, og gjenspeiler dermed den sektorielle inndelingen. Dette kan være utfordrende. anbefaler motsatt inngang til problematikken, ved at kartleggingen brukes for å koble på nytt, ikke ut fra sektor, men målene uavhengig av sektorene. Dette vil kunne danne underlag for samskaping på tvers av sektorer. I arbeidet med regional planstrategi er noen bærekraftsmål tillagt mer vekt enn andre. Dett må også kunne gjøres i den kommunale planstrategien.

Fylkeskommunen, kommunale planer

Kommunen legger opp til en relativt rask planprosess. Viktig å balansere forholdet mellom ønske om vedtak tidlig i valgperioden og god involvering og politisk eierskap. Må kunne vurdere underveis om det er forsvarlig å gå så raskt frem da arbeidet med å bygge ny kommune med nye utfordringer og med kompliserte politiske avveininger krever modning.

Kommunen har god kunnskap om utfordringene fra de 5 kommunene. Utfordrer kommunen på å identifisere eventuelt «nye» utfordringer og muligheter som følger av kommunesammenslutningen. Utfordringer og muligheter for Indre Østfold kommune er kanskje ikke lik summen av utfordringer/muligheter for hver av de 5 kommunene. Denne utfordringen er tydeligst når det gjelder arealstrategi, men gjelder sannsynligvis også for de andre samfunnsområdene.

Formelt sett kan kommunen vedta en «enkel» planstrategi innen 1 år etter konstituering av nytt kommunestyre, og revidere den ila valgperioden. Til sammen har Indre Østfold en stor planportefølje som bør gjennomgås, for å vurdere hvilke planer som fremdeles skal gjelde, hvilke som skal revideres og hvilke som skal settes til side. Ny planer og revidering av planer bør da ses i sammenheng med FN's bærekraftsmål, og i størst mulig grad innrettes som tverrsektorielle virkemidler for å nå disse.

Fylkesmannen

Kommunesammenslåingen bidrar til at den nye kommunen har politikk og planer fra 5 kommuner som utgangspunkt. Uklart om «kampen for de tidligere kommunene» er over. Politisk forankring av satsningsområder er derfor viktig, slik at samfunnsdelen blir et strategisk verktøy som politikerne eier. Samskaping for hele den nye kommunen blir viktig tema.

Kommunen legger opp til en relativt tøff prosess med parallelle planer og arealstrategi, som er gjensidig avhengig av hverandre og på kort tid.

Politisk forankring bør involvere kommunestyret, ikke bare styringsgruppa i planarbeidet. Viktig med eierskap for å kunne følge opp planen i etterkant.

Fordeling av vekst er viktig tema, likeledes *hvordan* veksten skal skje. Hvilke kvaliteter skal beholdes? Hvordan bruke arealstrategien for å bygge opp under hovedinnsatsområdene? Hvordan bygge by/tettsteder i fht levekår- og folkehelse-utfordringene?

Mattilsynet

Mattilsynet har sitt hovedfokus på drikkevann. Tema bør samles i en felles plan. Viktig tema: trygt og tilstrekkelig nok vann med helse som utgangspunkt. Viktig å følge opp nasjonale forventninger, som tar opp tema drikkevannsforsyning, samt nasjonalt mål for vann og helse.

Reservevann og hovedkilder er viktig tema, og leveringssikkerheten må vurderes. Hva hender om det skjer noe med vannverk? Utfordringer med at det er best vannforsyning i øst, men sterkest befolkningsvekst og størst utbyggingstakt i vest. Viktig med helhetlig plan fht langsiktig arealbruk.

Vannmiljøplanen for Trøgstad mangler på oppstillingen over eksisterende planer i kunnskapsgrunnlaget.

Statens vegvesen

Fra 1. jan har Statens vegvesen ansvar for riksveiene og oppgavene knyttet til disse. Den politisk styrte fylkeskommunen har fra samme dato tilsvarende rolle knyttet til fylkesveiene. Fylkesplanen har strategier og retningslinjer for fylkesveinettet, kollektiv, sykkel og gange.

KVU veiforbindelse øst for Oslo er nå sendt på høring. Frist for innspill 16. mars. Denne berører kommunene i Viken og Indre Østfold kommune.

Bane NOR

Kommunene vektlegger påkobling til Follobanen og 10 min redusert reisetid til Oslo. Hvilken betydning vil en slik påkobling få for indre Østfold kommune? Kommunen mener Follobanen er vekstdriver for Indre Østfold både når det gjelder bolig og næringer, og har kjempet for påkobling for østre linje gjennom mange år.

Hensettingsanlegg er ikke avklart på østre linje, og det er behov for kryssningsspor for å få opp frekvensen på persontog, men også for eventuell godstrafikk. Kommunen peker på at godstrafikk nattetid vil ære en utfordring gjennom-byer/tettsteder i regionen.

Fylkeskommunen, kommunale planer

Infrastruktur og kollektiv viktig premis inn i videre planlegging. Fylkesplanens retningslinjer og arealstrategi må ligge til grunn for videre planarbeid.

Kommunene kjenner godt den transporteffektive modellen som ligger til grunn for fylkesplanen i Østfold, og de føringer som ligger i retningslinjene og bestemmelsene. Enkelte av disse er viktig å drøfte prinsipielt allerede som del av arealstrategi i samfunnsdelen:

- B ATP, senterstruktur
- Infrastruktur/kollektiv og knutepunktutvikling
- Utviklingsretninger
- Regionale næringsområder
- Handel og kjøpesentra
- Forsterket jordvern
- Spredt boligbygging

Forholdet til arealpott avklares i dialog med fylkeskommunen underveis i planarbeidet.

Indre Østfold kommune er velkommen tilbake til regionalt planforum før utleggelse til offentlig ettersyn.

Kari Elisabeth Ottestad
rådgiver

Vedlegg
Presentasjon fra møtet